

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerat do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din. za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Politično zatišje v Beogradu

Odkritje spomenika v Nišu. — Kralj se vrne v Beograd šele sredi junija. — Do njegovega povratka ostane v notranji politiki vse pri starem.

— Beograd, 31. maja. Danes dopoldne so odpravili ministrski predsednik Vukičević, predsednik Narodne skupščine Marko Trifković, vojni minister general Hadžić, predsednik radikalne stranke Aca Stanojević nadalje češko-slovaški poslanik Šeba, številni poslanci in drugi odlični predstavniki javnega življenja v Nišu, da prisostvujejo jutrišnjemu odkritju spomenika junaškemu vojevodi Sindjeliću. Odkritju spomenika bo prisostvoval tudi kralj. Kakor doznava beograjska »Pravda«, odputuje kralj jutrišnjem v Južno Srbijo, kjer ostane po vsej priliki okoli 10 dni in se bo vrnil šele okrog 12. jun. v Beograd.

V Beogradu vlada danes popolno politično zatišje. Pred 15. junijem sploh ni pričakovati kakih važnejših dogodkov ali sprememb. Splošno se sodi, da bo šele s kraljevim povratkom v Beograd pričel definitivni razplet političnega položaja.

Precejšnja pozornost je vzbudila včerajšnja avdijenca dr. Korošca, ki je že predvčerajšnjim odpravil v Vrnjačko banjo. Splošno se naglašja, da si dr. Korošec zelo prizadeva, da bi preprečil vladne kroge o potrebi svojega sodelovanja v volilni vladi. V zvezi s tem je imel ponovne konference z ministrskim predsednikom, zunanjim ministrom in Ljubo Davidovićem. Dočim se je prvotno oklepal Pašičeve struje v radikalni stranki, se skuša sedaj po informacijah v vladnih krogih približati vladni sku-

pini radikalne in demokratske stranke. Vsa njegova prizadevanja pa so ostala doslej brezuspešna. V političnih krogih se sodi, da je tudi njegova včerajšnja avdijenca v zvezi s to njegovo akcijo. Napram novinarjem je g. Korošec zelo rezerviran in ne da nikakih izjav.

Težišče položaja je slej ko prej v radikalni stranki. Vprašanje vstopa Bože Maksimovića v vlado je stopilo v odločilni štadij. Njegov vstop v vlado bi pomenil definitivni prelom med Vukičevićem in pašičevci. Vukičević bi s tem pridobil zase radikalni centrum, kar pa bi na drugi strani imelo za posledico razkol v radikalni stranki. Maksimovićevo vprašanje pa ne povzroča težkoč samo v radikalni, marveč v nič manjši meri tudi v demokratski stranki. Dočim so po zatrdilu vladnih krogov ministri že pristali na aranžma z Maksimovićem, ki naj bi prevzel resor prosvete ali pravde, vlada v demokratski stranki sami proti Maksimoviću najhujiši odpor. Njegovemu vstopu v vlado najbolj nasprotuje Davidović sam, ki preti celo z razcepom stranke in proklamirano volilice.

Definitivna odločitev mora pasti že v najbližnjih dneh. Kakor je izjavil vašemu dopisniku aktivni član vlade, bo ukaz o razpustu Narodne skupščine in razpisu novih volitev objavljen najbrže že 14. junija. Priprave za volitve so v notranjem ministrstvu v polnem teku.

Izid bolgarskih volitev

Vladna koalicija ima absolutno večino. — Napredovanje zemljoradnikov. — Točni rezultati še niso znani. — Politika vlade ostane neizpremenjena.

— Sofija, 31. maja. Notranje ministristvo je danes objavilo komuniké o doslej znanih rezultatih nedeljskih volitev v sobranje. Radi slabih komunikacij točni rezultati še vedno niso znani. Jasno pa je, da je vladna koalicija dobila absolutno večino. Glasom doslej znanih rezultatov so dobili:

1. Vladni blok (Demokratski zgovor, ki ga tvorijo Burav, Ljapčev, Najdanov in Cankov) 172 mandatov.

2. Stambulovski blok (liberalno - nacionalne stranke) 6 mandatov.

3. Opozicijski blok (Gvozdenov, glavni del zemljedelskega saveza, z Radulom in Muravijevom, socialno - demokratska stranka Sakazova in Pastubova in nova stranka malih obrtnikov) 67 mandatov. Od tega določ zemljedelci 55, socialni demokrate 8 in obrtniki 4. Največji napredek beležijo zemljedelci, ki so napredovali za nad 100 odstotkov. Pri zadnjih volitvah so dobili le 23 mandatov.

4. Drugi opozicijski blok (večji del demokratske stranke Stojanova, del nacionalno - liberalne stranke Radoslavova z Jončevom na čelu) 11 mandatov.

5. Desno krilo zemljoradniškega saveza (Tomov) in del liberalcev) 6 mandatov.

Odmevi predsedniške volitve v češkoslovaškem časopisju

— Praga, dne 31. maja. Vsi listi se bavijo z volitvijo predsednika republike. Dočim levicarski listi prirčno pozdravljajo ponovno izvolitev Masaryka piše klerikalno in narodno-demokratsko časopisje iz vzmest »Narodno Politiko« zelo rezervirano »Narodni Listy« pravijo: Brez glasov nemških socialnih demokratov Masaryk ne bi bil dobil tripetinske večine, brez glasov širih nemških strank Masaryk sploh ne bi bil izvoljen. Kakorkoli se smatra včerajšnji izid, se mora izjaviti, da so tla, na katerih stoji Masaryk, dobila razpoke, da se pričenejajo podirati. — Klerikalni »Lidove Listy« pišejo: Danes se mora reči, da je ljudska stranka dala svoje glasove možu, ki ni nikoli pokazal ljubezni napram katolicizmu napram ljudski stranki in njenim voditeljem. Stranka je dala svoje glasove Masaryku iz političnega razuma, da vsled neprenagljene izpremembe ne bi v notranjepolitičnem življenju nastali novi boji, ker potrebuje država iz notranjih in zunanjih vzrokov bolj kot kdaj miru. Ako ne bi bil izvoljen Masaryk za predsednika, bi mogle to gotove stranke smatrati kot bojni klic ter izzvati notranjepolitične boje, kar ne bi škodovalo samo delu sedanje večine, temveč tudi republiki sami.

Socialnodemokratski list »Pravo Lidu« izjavlja, da je izvolitev Masaryka važno politično dejstvo, zlasti radi tega, ker je bil Masaryk tokrat izvoljen tudi z glasovi narodnostnih manjšin. Znano je, kaj pomeni to dejstvo za notranjo konsolidacijo in za prestiž države v inozemstvu. Tudi oficijozna »Republika« opozarja na to, da pomenijo nemški glasovi, ki so bili oddani za Masaryka, napredek na poti mirnega spoznavanja med narodi.

UREDBE OBLASTNIH SKUPŠČIN RAZVELJAVLJENE

— Beograd, 31. maja. Včeraj se je vršila seja Državnega sveta, na kateri se je razpravljalo o prizvih velikih županov zagrebške, splitske, osiješke, banjaške in travniške oblasti proti uredbam, ki so jih sprejele oblastne skupščine teh oblasti. Uredbe, ki so v glavnem delo razdeljevale in ki so jih po zgledu zagrebške oblastne skupščine sprejemale vse ostale, se nanašajo na zaščito delavcev, o odpiranju in zapiranju trgovin ob nedeljah in praznikih, o zdravniškem pregledu volakov pri vrnitvi iz vojaške službe, o obveznem lečenju spolnih in drugih bolezni, o prisilnem zdravniškem pregledu ženinov in o umetnem splavu. Državni svet je vse te uredbe razveljavil kot nezakonite.

PREDRZNOST ITALJANSKIH MORNARJEV

— Šibenik, 31. maja. Včeraj zvečer je prišlo do pretepa med italijanskimi mornarji in skupino nacionalistov. Italijanski mornarji so se vedli zelo izzivalno, na kar so razdraženi nacionalisti reagirali in jih prisilili, da se nemudoma vrnili na svojo ladjo. Italijanski konzul je vložil zaradi tega protest in zahteva kaznovanje krivcev. Italijanski listi prinašajo popolnoma lažnjiva poročila in naglašajo, da so bili popolnoma mirni mornarji napadeni od Orjunašev. Oblasti so uvedle preiskavo.

od tega dobe liberalci 4.

6. Komunisti 5 mandatov.

7. Makedonci 11 mandatov.

8. Smilovci 1 mandat.

Dasi ima vladna koalicija absolutno večino in je popolnoma neodvisna od vseh ostalih strank, je velik napredek in ojačanje levicarske opozicije zelo značilno. Opozicija bo imela v sobranju, ki šteje 273 mandatov, 101 poslanca. Če bi prišlo do razpada sedanje vladne koalicije, ni izključeno, da bi zavladal v Bolgariji popolnoma nov režim.

Volitve so potekale razmeroma precej mirno. Le v južnih delih države je prišlo radi postopanja makedonstvom do več kraljih do spopadov, vendar pa je orožništvu uspelo, da je takoj zopet vzpostavilo red in mir. Več oseb je bilo aretiranih. Opozicijske stranke se pritožujejo nad terorjem oblasti, ki so ga vršile po navodilih vladnih krogov. Ministrski predsednik Ljapčev je v razgovoru z novinarji izjavil, da si vlada niti ni želela take večine, ker se dobro zaveda nevarnosti režima, ki je popolnoma neodvisen. Naglašil je, da bo ostala politika vlade neizpremenjena. Vlada poda ob sestanku novoizvoljenega sobranja formalno demisijsko.

SOLIDARNOST NARODNIH MANJŠIN

— Berlin, 31. maja. Včeraj zvečer se je vršil v hotelu Esplanade banket na čast udeležencem kongresa Zveze Lig Društva narodov. Na banketu je med drugim govoril tudi voditelj slovenske narodne manjšine v Italiji dr. Wißan, ki je v svojem govoru naglasil potrebo solidarnosti voditeljev vseh narodnih manjšin v boju za osiguranje nacionalnega in kulturnega razvoja narodnih manjšin. Njegov govor so udeleženci sprejeli z velikim odobravanjem.

PRVI MILIJONSKI DOBITEK RAZREDNE LOTERIJE

— Beograd, 31. maja. Danes je bil izžrebani prvi milijonski dobiček državne razredne loterije. Srečka št. 24.650 je zadel 1.204.000 Din. Srečka je bila prodana v osmih četrtinah, od katerih je polovica v Srbiji, polovica pa v prečasnih kraljih. Drugi večji dobiček v znesku 502.000 Din je zadel srečka št. 11.313. Kdo je srečni dobitnik, še ni znano.

Odhod francoskega konzula iz Ljubljane

Prisrčno slovo na kolodvoru.

V vseh ljubljanskih inteligenčnih krogih priljubljeni francoski konzul g. Flache je danes popoldne zapustil Ljubljano ter se odpeljal na svoje novo mesto v Lvov, kjer bo imel priliko spoznavati drugi slovenski narod. Odhod konzula je bil iskrena manifestacija francosko - jugoslovenskega porabstva ter je pokazal, kako globoke simpatije uživa g. konzul med ljubljanskim prebivalstvom.

Pred odhodom dunajskega brzovlaka se je zbrala na peronu glavnega kolodvora množična družba znancev, prijateljev in predstavnikov naših kulturnih in drugih korporacij, da se iskreno poslovijo od odhajajočega g. konzula. Med drugimi so bili navzoči veliki župan dr. Fran Vodopivec, komandant dravske divizije general Danilo Kalafatović, vladni komisar mestne občine ljubljanske Anton Menčinger, celokupni konzularni zbor, tako italijanski generalni konzul g. Gavotti, češkoslovaški konzul dr. Resl in drugi, dalje za francoski inštitut prof. dr. D. teila, dr. Anton Debeljak in dr. Pretnar, kakor tudi zastopniki vseh uglednih gospodarskih korporacij in institucij. Navzoče so bile tudi ljubljanske odlične dame, ki so poklonile gospe konzulovi in konzulu samemu lepe šopke svežega cvetja. Pred odhodom vlaka se je g. konzul prisrčno poslovil in razgovarjal z vsemi, poudarjajoč, kako je težko slovo iz kraja, kjer je našel toliko iskrenih prijateljev in kultur. pijonirjev. Ob 12.08 je brzovlak odpeljal g. konzula proti Dunaju. Ko je vlak zažvižgal, je g. konzul v slovo vzdiknil: »Vive Ljubljana! Vive Jugoslavijo! Živijo!« Navzoči so mu odzdravljali: »Vive la France!«

Novi francoski konzul Richard je prisostvoval prisrčnemu slovesu in se sam poslovil od svojega tovariša. Novi konzul je že prevzel vodstvo francoskega konzulata v Ljubljani.

Iz pisane ljubljanske kronike

Skedan grešnik. — Bilanca samomorov v maju. — Nesreča pri delu. — Pogrešana dijaka.

K stražniku pred glavno pošto je danes okoli 1. ure stopil 30letni mož. Močno se je zibal in peljal pod vplivom vinskih hlapov: Gospod stražnik! Aretirajte me in odpeljite na stražnico! Tam povem velik in strašen greh! Hitro, hitro!

Na stražnici je začel nejasno in zmeden pripovedovati svojo težko in bedno usodo. Venomer je ponavljal:

— Ha! Ha! Poneveril sem jim 2000 Din. Pri raznih strankah na deželi sem za nje inkasiral denar. Bila ga je 2000 Din. Pa kam je šel denar? Ne vem! Ukrali so mi ga v vlaku... Prosim, zaprite me!

Spravili so skesanega in obupanega mladeniča, doma tam nekje v kamniškem okraju, v zapor, da se je prespal. Danes je imel jasno glavo ter je priznal, da je res neki ljubljanski tvekalni ponemiril 2000 Din, izgovarja pa se, da je imel od tvekalne slabo povzročeno in da včasih ni zaslužil niti 200 Din na mesec. Segel je po tujem denarju. Pri pomnilni:

— Saj vsi stvar lepo uredim. Bo moja teta plačala. Ta ima denar!

Dobra in bogata teta pa ni hotela prav ničesar vedeti o poravnavi velikega zneska in mladenič je odjadel v zapor...

Bilanca samomorov meseca maja v Ljubljani ni kdovekak razveseljiva. Bilo je kar šest slučajev posušenega samomora in trije samomorci. Pet oseb se je posušilo pri tem — lizola, od teh sta dve pozneje v bolnici umrli. Neka oseba se je hotela obesiti, kar so pravočasno preprečili, neki delavec se je obesil. Dve mladi osebi sta se hoteli utopiti.

Koncem maja, danes zjutraj, je napravila konec svojemu življenju 20letna mladenka Marija D., doma iz Radohove vasi pri Litiji. Izpila je večjo količino lizola.

Mladenčič Vladimir je okoli 4. zjutraj prisopihal na policijsko stražnico na Doljenjski cesti ter ves prestrašen javil, da se je tam na Prulah zastrupilo mlado dekle z lizolom. Policijski nadzornik je takoj odredil, da je bila z rešilnim avtom prepeljana v javno bolnico, kjer so ji zdravniki sicer izprali želodec, toda bilo je prepozno; okoli 5. zjutraj je umrla.

Mladenka je bila še do 3.30 zjutraj vesela in ni kazala nikake ožornosti. Nato je odšla v svojo sobico ter izpila večji kozarec lizola. Kaj je vzrok samomoru, ni ugotovljeno, ker dekle ni pustilo nikakih pisem. Baje gre za nesrečno ljubezen.

V tovarni »Saturnus« v Mostah zaposleno delavko, 22letno Slavko Flander, je danes okoli pol 8. prijel stroj za roko, ter ji odrezal dva prsta na desni roki. Z domačim avtomobilom so jo takoj odpeljali v javno bolnico, kjer so ji roko obvezali.

Proti koncu šolskega leta se je med dijaštvo pojavila čudna bolezen, ki jo drugače nazivamo »strah pred slabimi rečmi« in ki žene mladino v tužino, da se skrije pred roditelji. Druge mladeniče pa žene v svet hrepenenje po velikih doživljajih in čimih. Dijaka 15letni Fedor M. in 14letni Borivoj S. sta se pretekli teden domenila, da odjadrata v daljni svet proti morju. Nabasala sta vsak svoj nahrbtnik, vzela več perila in nekaj obleke. Roditeljem sta 27. t. m. kratko povedala: »Greva na planine!«

Mladenčica se do danes še nista povrnila in so roditelji v velikem strahu, da se dijaka ne bi kaj neprijetnega zgodilo. Pravijo, da sta odšla proti morju, zapustila pa sta dom pred zaključkom šolskega leta, ker nimata baš izgledov v povoljni uspeh.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Effekt. Investicijsko posojilo 84.50. 85. Vojna škoda 366, 345. Zadolžnice Kranjske deželne banke 20, 22. Zastavni listi Kranjske deželne banke 20, 22. Celjska posojilnica 195, 197. Ljubljanska kreditna 150, Merkantila Kočevje 98, 100, 93. Prastrediona 850. Kreditni zavod 160, 170. Trbovlje — 490. Vevče 130, Stavbna družba 55, 65, Šešir 104.

ZAGREBSKA BORZA.

Efektie: 7% invest. pos. 1921 84.5—85, 2½% drž. rente za ratno štetu 342.50—343, 342.50—344.5. Ljubljanska kreditna 150, Hrv. eskompt. banka 95—96. Kreditna banka Zgb. 93—95. Hipotekarna banka 60—61. Jugobanka 92.50—93. Prastrediona 850—860. Drava dd. Osijek 580—610. Sečarana Osijek 515—520. Isis 48—50. Gutman 280—285. Slavejski 110—125. Slavonija 28—28.50. Trboveljska 465—475. Unifon paromlin 300—310. Vevče 130. Agraria 51—51.50. Devize. Dunaj 800.— 803.—, Berlin 134.760 — 135.060, Italija 311.94 — 313.94, London 276.10 — 276.90, Newyork ček 56.70 — 56.90, Praga 168.20 — 169.—, Curih 10.935 — 10.965.

Valute. Dolar 56.05 — 56.25.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih: Beograd 9.13, Pariz 20.36, London 25.2475, Newyork 519.70, Praga 15.395, Milan 28.60, Praga 15.395, Dunaj 73.15. — Trst: Beograd 31.92, London 88.25, Curih 349.50.

Nevarnost nove svetovne vojne

Egipt se hoče osamosvojiti. — Rumunija mobilizirala še pet letnikov. — Anglija snuje protisovjetski blok. — Tudi Rusija se pripravljaja.

— London, 31. maja. V vladnih krogih povzroča gibanje, ki se po prelomu diplomatskih odnosov med sovjetsko Rusijo in Anglijo pojavlja v Egiptu in v Indiji, veliko vznemirjenje. Egiptovski ekstremni elementi so tokom zadnjih dni pojačili svojo akcijo za popolno osvoboditev in samostojnost Egipta izpod angleške nadvlade, ki je navidez sicer ukinjena, ki pa faktično stvarno še vedno obstoja. Zadnje dni se vrši po vsem Egiptu močna agitacija, ki zlasti zahteva takojšnji dñhod angleških čet, odstavitev angleške vrhovne poveljnice in odstranitev vseh angleških oficirjev iz egiptovske armade. Angleška vlada je odposlala z Malte v Aleksandrijo tri bojne ladje. V angleških vladnih krogih se domneva, da vodijo vso akcijo agenti iz Moskve.

Tudi v Indiji postaja agitacija proti angleški nadvladi vedno bolj živahna. Zlasti v obmejnih pokrajinah je opaziti živahno gibanje nacionalističnih struj, ki prirejajo javne shode, na katerih zahtevajo popolno samostojnost.

— Bukarešta, 31. maja. Včeraj se je vršil v dvorcu kronski svet. Posvetovanja so bila v neposredni zvezi z naraščajočo napestjostjo med Anglijo in Rusijo. Na seji je bil med drugim sprejet sklep, da se že pred par dnevi odredjena delna mobilizacija razširi in pozove pod orožje še pet letnikov. V vladnih krogih se utemljuje ta ukrep s pojačeno agitacijo v Besarabiji. Kljub vsej pozornosti rumunskih oblasti se je v zadnjem času vtihotapilo v Besarabijo mnogo komunističnih agitatorjev, ki so razvili nenavadno živo akcijo. V rumunskih vladnih krogih vlada prepričanje, da bi v slučaju kakakega oboroženega konflikta med Anglijo in Rusijo ruske čete že prvi dan vdrle na rumunsko ozemlje.

— London, 31. maja. Zastopstvo angleških interesov v sovjetski Rusiji je po medsebojnem dogovoru prevzela Norveška, dasi se je splošno domnevalo, da bo Anglija poverila svoje zastopstvo Franciji ali Italiji. V angleških diplomatskih krogih se poudarja, da bi nikakor ne kazalo poveriti zastopstva kateri izmed veseil, ker pričakuje angleška vlada, da bosta tako Francija kakor Italija v najkrajšem času sledili zgledu Anglije in prekinili diplomatske odnose s sovjetsko Rusijo. Na usluge Nemčije Anglija ne more računati, najmanj pa še v času, ko se mudi v Berlinu sovjetski komisar za zunanje zadeve Cicerin. V krogih angleškega zunanjega ministristva se poudarja, da bo Anglija sprožila vprašanje odnosov do sovjetske Rusije na jesenskem zasedanju Društva narodov. V angleških krogih še vedno vlada upanje, da se bo posrečilo ustvariti protiruski blok, pri katerem bi poleg Francije in Italije sodelovala tudi Nemčija.

— Moskva, 31. maja. Sovjetska vlada je proglasila v Kronstadtu vojno stanje. Ta ukrep sovjetske vlade je očitno posledica

Japonska miri Kitajce

Japonci bi radi prevzeli vodilno vlogo na vzhodu.

— Tokio, 31. maja. Japonska vlada je sklenila, da prevzame posredovalno akcijo na Kitajskem. Zatrjuje se, da je bila tozadevno odposlana vsem trem kitajskim vladam posebna nota, v kateri predlaga japonska vlada, naj bi se vse sovražnosti takoj ustavile in pričela pogajanja. Mirotvorno konferenco naj bi sklical v smislu tega predloga general Cangočin, ki naj bi s svojo vojsko umaknil se v Mukden. Vrhovna oblast v ostalih delih Kitajske naj bi se poverila maršalu Fengu in generalu Čangkajčeku. Na ta predlog so pristale tudi Anglija, Amerika, Francija in Italija. Japoniki listi naglašajo, da bi Japonska v primeru, da se ta akcija posreči, prevzela vodilno vlogo na Daljnem vzhodu.

— London, 31. maja. Čangkajček je poslal vladi v Nankingu manifest, v katerem zahteva, naj vse tuje vojne ladje nemudoma zapuste kitajsko vodovje. Vse inozemske čete se morajo tekom osmih dni odstraniti s kitajskega ozemlja, obenem pa zahteva ukinitve vseh koncesij in priznanje samoodločbe kitajskega naroda v vseh vprašanjih, ki se tičejo Kitajske same.

PROTIRADIKALSKI KLUB

— Split, 31. maja. Snoci se je vršil se-stanek disidentov HSS, na katerem se je razpravljalo o osnovanju protiradikalnega hrvatskega bloka. Za četrtek je sklicana v Split ponovna konferenca disidentov HSS in zastopnikov federalistov iz cele Dalmacije. Po zatrdilu dr. Zanića bi imel ta blok samo značaj volilne formacije.

Beda kronskih vpokojencev

106 Din mesečne pokojnine. — Vse nasledstvene države so že poskrbele za stare vpokojence, samo Jugoslavija se za te re-
veže ne zmeni.

Beda kronskih vpokojencev, ki so jih spravile takozvane kronске pokojnine na rob gmočnega propada, je najsmotnejši madaž na naši državi ni upravi. Neštetoletni so se ti ne srečnejši osebnosti v potom tiska obračali na merodajne kroge, da bi jim s prevedbo pokojnin v dinarje omogočili na stara leta vsaj skromno življenje, toda vsaka beseda je bila bob ob steno. Iz krogov kronskih vpokojencev smo prejeli zopet dopis, ki naj bi opozoril vlado, da je vsako odlašanje tega perečega socialnega problema nedopustno. Rade volje ystrezamo želji kronskih vpokojencev, saj so to najbednejši med bednimi, dasi bi bila sveta dolžnost države, da se za nje zavzame.

Šest let je že poteklo od podpisa takozvanega rimskega pakta, v katerem so se vse nasledstvene države obvezale, da prevzamejo v varstvo in oskrbo vpokojence bivše avstro-ogrske monarhije ter da jim pravilno urede njihove pokojninske prejemke, to se pravi, da jih izenačijo s svojimi lastnimi, t. j. novimi vpokojenci. Dočim so vse druge nasledstvene države, kakor Češkoslovaška, Rumunija, Italija in celo skrahirana Avstrija, ki prva leta niti ni smela razpolagati s svojimi sredstvi in je bila pod kontrolo Društva narodov, vprašanje svojih vpokojencev že davno uredila in tam ni nikake razlike več med starimi vpokojenci, in onimi, ki so stopili v pokoj še le v novi državi, se pri nas to vprašanje kljub neštevilnim prošnjam, urgencam, obljubam in protestom ni premaknilo z mrtve točke. Pri nas še danes, ko proslavljamo že 10-letnico osvobodjenja, prejema starček, ki je pol svojega življenja prebil v državni službi in pomagal ustvarjati dobrine, ki jih uživa današnja generacija, mesečnih 106,25 Din pokojnine!

O tej do neba kričeči krivici se je že mnogo pisalo, a doslej vedno zaman. Javnost pač sočustvuje, tarna, kritizira, toda merodajni činitelji ne kažejo

nikake volje, da bi to vprašanje, ki pomeni že sramoto za vso državo, končno pravično rešili in uredili. Kako hudo so zapostavljeni kronski vpokojenci, kaže nastopni primer: Kronski vpokojenec prejema letno 1.275 Din, njegov mnogo mlajši tovariš onkraj Drine ali pa pri nas, ki je bil vpokojen »po novemu«, pa 5.100 Din. Ta razlika je pri današnjih draginskih razmerah zelo občutna in postaja še od dne do dne občutnejša. Vsakdo mora pač priznati, da so zahteve starih vpokojencev po izenačenju popolnoma upravičene, zlasti še, če se upošteva, da so stari vpokojenci v zlati valuti prispevali v pokojninske fondе v dobri veri, da bodo na starost preskrbljeni. A mesto tega jih tare na stara leta beda in glad, ki sta jih že mnogo pokosila.

O priliki proračunske debate sta se obe vladni stranki, radikali in klerikanci na vse pretege hvalili, da sta končno uredili vprašanje kronskih vpokojencev in zagotovili potrebne kredite za njihovo prevedbo v dinarske. Toda danes imamo že skoraj 1. junij, a o kakem izenačenju še ni sliša ne duha. In tako so nas vlekli za nos vsa ta leta. Za vse drugo se je našel denar, razne komisije dobivajo mastne dilette, le za starega vpokojenca imajo pripravljen vedno isti odgovor: Nema pare!

Sedanja vlada si lasti zaslug, da hoče državno gospodarstvo sanirati. Prav! Toda mi, ki spadamo med najstarejše upnike države, te sanacije doslej še nismo občutili. Država je sedaj dobila 30 milijonov dolarjev posojila. Če od tega ogromnega zneska žrtvuje le neznamen del za starovpokojence, da odpravi sedanje krivice, bi ji bili res dolžni vse hvalje in priznanja. Upravičeno pa lahko pričakujemo, da nas vlada ne bo pustila še dalje umirati od gladi, kajti bil bi že skrajni čas, da izpolni v mednarodnih pogodbah sprejete obveznosti tudi napram nam!

zopet stopil na oder. Tako se je predstava zaključila z II. dejanjem. Za zadnjo se je zainteresiral tudi sreznik načelnik, ki je takoj brzojavil novostaskemu Društvu, naj odstavi ravnatelja, da ne bo s sličnimi in drugimi incidenti rušil lepih uspehov gledališke trupe v Velikem Bečkeretu.

O Prpiću Malem so se po Zagrebu in Karlovcu razširile senzacionalne novice, da je pobegnil. Beg da mu je uspel, ko so ga orožniki ponoči vodili iz Kutine skozi neko šumico. Tu da so eskorto napadli Prpićevi pajdaši, ki se še potikajo v svobodi. Zatrjevalo se je, da so razbojniki vse orožnike pobili ter tako rešili Prpića.

Vesti so seveda popolnoma neosnovane, orožniško poveljstvo v Zagrebu kakor tudi orožniška stanica v Sisku jih odločno demantirata. Ko so Čarugo vodili okrog, kakor zdaj Prpića, so brezvestni šaljivci širili enake vesti in ljudstvo, ki ima v strahu velike oči, se ni pomirilo, dokler se ni pričela razprava.

Prpić je nadalje v varnih rokah orožnikov. Pripoveduje, kako ga je njegov bratranec Prpić Veliki (ki je bil skupno s Čarugo obesen) odvedel kot malega fanta po prevratu s seboj med drvarje v Slavonijo, kjer se je organiziral Čarugova banda. Prpić Mali je začel takoj sodelovati in kazal velike razbojniške »talente«, dokler se ni s Čarugo sprl radi plena ter se zaenkrat umaknil okoli pravice. V Kutini je bil celo nekaj časa v službi pri tamošnjem župniku. Bil je cerkovnik in farovski hlapec, kazal je celo precej pobožnosti. Ker pa je le čutil, da v taki službi ni na varnem, je lepe noči pobegnil in se iz pobožnega cerkovnika zopet sprevrgel v krvoločnega razbojnika.

Binkošti — dnevi kongresov

V Ljubljani III. balkanska konferenca transportnih delavcev. — V Zagrebu kongres bančnih uradnikov.

Za binkošne praznike so napovedane po raznih velikih kulturnih in gospodarskih centrih naše države številne prireditve in kongresi. V Ljubljani se prične že pred prazniki III. balkanska konferenca transportnih in prometnih delavcev. Konferenca se prične v soboto 4. junija dopoldne v Narodnem domu. Na konferenco so vabljene zastopniki vseh balkanskih držav in drugi vodilni predstavniki amsterdamske internacionale. Iz Amsterdama prispe v Ljubljano na konferenco glavni tajnik Internacionalne federacije transportnih delavcev Fimmen, ki bo poročal o splošnem položaju transportnih in prometnih delavcev ter o položaju organizacij. Iz Varšave prispe predsednik organizacije poljskih železničarjev Maksim, Čehoslovaki se ne morejo udeležiti konference, ker imajo za binkošne praznike tudi oni velik železničarski kongres.

Iz Avstrije prispe v Ljubljano na kongres mnogo zastopnikov železničarskih organizacij iz Dunaja, Gradca, Celovca in bližnjih krajev. Prijavljeni so tudi zastopniki Delavskih zbornic iz Celovca in Gradca.

Bolgarsko bo na konferenci zastopal predsednik organizacije bolgarskih železničarjev Izajev, iz Braile (Rumunske) prispe vodja rumunskih mornarjev Ballesanu, iz Grške pa priredita voditelja grških mornarjev in železničarjev Hadži Podromos in Sonavindes iz Aten odnosno Soluna. Madžarska in Nemčija se niste oficijelno prijavili svoje udeležbe na konferenci.

III. balkanska konferenca transportnih delavcev bo obravnavala: a) moralni in materialni položaj transportnih delavcev na Balkanu, b) koalicijsko pravo in koalicijsko svobodo v posameznih balkanskih državah, c) poročila amsterdamske internacionale o splošnem položaju, osobito z ozirom na balkanske države.

Hkratu z balkansko konferenco se vrši v Ljubljani kongres Ujedinjenja saveza železničarjev Jugoslavije v dvorani Narodnega doma. Ta kongres bo razpravljal specialne razmere železničarjev v naši državi, osobito o komercializaciji železnice, stanovanjskem vprašanju, gmočnem položaju železničarjev in o socialni zakonodaji.

V Zagrebu se vrši za Binkošti kongres bančnih uradnikov. Kongres Zveze bančnih uradnikov in nameščencev se vrši v dvorani Delavske zbornice. Ta kongres je iz-

razno posvečen notranjemu prostoroju organizacije pravnih nameščencev in bančnih uradnikov.

Planinci!

Blizajo se binkošni prazniki, ki bodo omogočili vsakemu izmed nas daljšo turo. Veliko jih je med nami, ki so do sedaj absolvirali že lepo število višjih tur; ti turisti so videli, kako se je zima umakala vedno višje in višje, za njo pa je prišla v gore pomlad, ki je pobožila posula z najlepšimi pomladanskimi cvetkami. Marškatero nedeljo je odnevalo po planinah vršanje in vesel smeh turistov, ki so iskali razvedrila, zdravlja in naravne lepote. Goreki potoki žubore nizdol in lahko poslušamo preko skalovja; oni pripovedujejo potujočemu planincu o belih vrhovih in temnih stenah, pripovedujejo, kako je prišla pomlad, jih obudila in okrepčala, kako jih je poslala v svet. Ti potoki hite naprej, prepevajo pesem o visokih in lepih planinah. Tudi po gozdovih ob pobočjih je postalo živo, razlega se petje pticikov, ki polejo pesem pomladi. Neme, blede skale, katere je pomladansko sonce osvobodilo debelih plasti snega, gledajo mirno v svet, čakaajo nas — vabijo — tiste so in vendar toliko povedo nam planincem.

Prazniki se blizajo, hitite v drugo, še lepo pomlad, v pomlad, katere je samo za planince. Bodite pa oprezní in ne izpostavljajte se zavratnim strnim snežiščem, niti mokrim spozidim stenam.

Planinsko društvo je poskrbelo za vas, otvorilo je svoje kočje, kjer boste imeli lahko počitek in zavetje in sicer v Bohinju: Hotel Sv. Janez in Zlatorog ob Bohinjskem jezeru; Orožovo in Mašnerjevo kočjo pod Črno prstjo; in Karavankah: Spodnje kočjo na Golici in Kadlčnikovo kočjo vrh Golice; v Kamniških planinah: Kočo v Kamniški Bistrici, Dom na Kravcu, kočjo na Kamniškem sedlu, Čojzovo kočjo na Kokrskem sedlu in kočjo na Veliki planini. Tudi v romantični dolini Vrata bo odprt Aljažev dom na binkošne praznike; slap Perčnik je ravno sedaj najbolj mogočen.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča

Drama:
1. junija, sredo: Lumpacij vagabund. B.
2. junija, četrtek: Pahlača lady Windermere. Globoko znizane enotne cene. Izv.
3. junija, petek: Zaprt.

Mariborsko gledališče

Torek, 31. maja ob 20. uri: »Igra v gradcu.« ab. B. Kuponi. Zadnjikrat.
Sreda, 1. junija ob 20. uri: »Pri belem konjčku.« ab. A. Kuponi. Zadnjikrat.
Četrtek, 2. junija ob 20. uri: »Rigoletto.« ab. C. Kuponi.

Gostovanje g. Vladimira Skrbinka. G. V. Skrbinek gostuje v komediji »Pahlača lady Windermere« v vlogi lorda Darlingtona v četrtek, 2. junija. Za to predstavo velja globoko znizane enotne cene (10, 6 in 4 Din). Opozorjamo, da bo to zadnja uprizoritev te duhovite Wildejeve komedije v tej sezoni.

Gostovanje ljubljanske opere v Splitu je bilo tako uspešno, da so ga podaljšali za dve predstavi preko prvotnega repertoarja. Presimčnim se je uprizorila »Carmen«, snovi »Trubadur«, vršili pa se bosta še predstavi oper »Boris Godunov« in »Cosi fan tutte«.

Sprememba mariborskega gledališkega repertoarja. Radi nenadnih zaprek mariborski gledališki repertoar za te dni ne more ostati kakor je bil že objavljen. Predstave se vrste sedaj na sledeči način: v torek 31. maja velezabavna Molnarjeva komedija »Igra v gradu (B)«, v sredo veseloigra »Pri belem konjčku« (A, zadnjikrat), v četrtek »Rigoletto« (C).

Čaršaka kneginja na mariborskem odru. Na binkoštno soboto se uprizori prvič na novo naštirana Kalmanova opereta »Čaršaka kneginja«, ki je žela pred par leti ogromen uspeh v mariborskem gledališču.

Zbori. Mesečna revija za novo zborovo glasbo z glasbenoknjževno prilogo. Urejuje Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo Ljubljanski Zvon. Tiska se v 6. številka, ki ju uprava razpoloži naročnikom še pred binkoštnimi prazniki. Vsebina glasbenega dela: Emil Adamič: »Umirajoča«, peteroglasen mešan zbor v madrigalnem stilu, Saša Santel: »Agante Božič«, peteroglasen mešan zbor z orgli (harmonijem) in staroslovenske mase, Vasilij Mirk: »Šumi, šumi, možki zbor.« — Vsebina književne priloge: Jakob Aljaž, Tri Golarjeve pesmi iz zbirke »Njiva zoric«. Dr. Jos. Mantuani: »O Jugoslovanski glasbi«. Prof. H. Družović »Slovenska,

hrvatska in srbska narodna pesem« (razprava z notnimi primeri). Dr. J. Minar-Cigale: »Razlika med vokalnó in glasbo v širšem smislu«. E. Adamič: »Madrigali. Naši skladatelji. Dopolni. Pevska društva. Opera in koncertna kronika. Nove skladbe in izdaje. Glasbeni listi. Razno. Listnoca uredništva in uprave.« — Letna naročnina na »Zborec« znaša le 40 Din in se nanje lahko še vsak prijatelj glasbe in petja naroči, dokler traja naklada. Podpirajte »Zborec«!

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Torek, 31. maja 1927; katoličani: Angela; pravoslavni 18. maja, Teodot. Jutri: Sreda, 1. junija 1927; katoličani: Pamfil; pravoslavni: 19. maja, Patrikije.

DANASJE PRIREDITVE.

Gledališče: Drama »Mnogo hrupa za nič«. C.

Kino Matica: »Cirkus Adolfa«.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Sušnik, Marijin trg; Kuralt, Gosposvetska cesta.

Jutri: Ramor, Miklošičeva cesta; Trn koczary, Mestni trg.

Solnce zaide danes ob 19.38, vzide jutri ob 4.17 in zaide ob 19.39.

Izpred sodišča

ZABAVA NA TRGU.

— Viš ja, kuku ga zmeraj! — je dejal čevljarški vajenec Repek svojemu tovarišu Cincari, in radovedna fantiča sta se smehljaje približala tisto aprilsko dopoldne grubi ljudi za vodo, kjer je vpila jezikovna gospa Špelca na slugo Fridolina: — Ja, ja, da veš, pa kontenino si kradel, ja, ja, če ne veš, da vem, ti pa povem, da si jo, tam v trgovini si jo, kjer so ti dali službo. Pa tvoji mili žanici ni treba prenašati cekarja s trga, ja, ja, saj lahko živi, ker ti po strani nepošteno zaslužil. Ja, da boš vedel!

Ko je Fridolin vse to izvedel, je Špelca tožil in zdaj bo njen resničljubi jezikovec miroval kar 8 dni, saj je zaslužila tridnevni zapor.

Sport

— Službeno iz LHP. (Iz seje dne 30. V.) Verificirajo se s pravom takojšnega nastopa pa za SK Ilirijo: Trampuš Sonja in Saplja Božena. Verificirajo se glasom sod. poročil prv. tekmi Mura: Primorje 20 : 10 in Primorje: Maribor 7 : 14. — Sav. sodnik g. Sanein se poziva, da do 3. IV. pošlje sod. tako in dvojnika tekem Ljubljana: Zagreb in Ilirija: Atena. — Za rezervne družine se določijo sledeči termini prv. tekem: 2. VI. igrišče Atene Ilirija — Primorje ob 18.30; sodnik g. Vončina, rez. Dekleva; služba: g. Baltesar. 9. VI. Primorje — Atena, sodnik g. Dekleva. 16. VI. Ilirija — Atena; sodnik g. Vončina, rediteljstvo običajno. — Ugodi se prošnji SSK Maribora ter se mu dovoli za 5. in 6. VI. prijateljski tekmi z SK Muro v Murski Soboti. Sodnik g. Cizel, rez. Peterka in g. Peterka rez. Cizel. — Prv. tekma Maribor — Ilirija se vrši 12. VI. v Mariboru; sodnik g. Cizel, rez. Baltesar. — Ponovno se pozivajo vsi klubi, da morajo vsako prijateljsko in mednarodno tekmo prijaviti podsavezu in priložiti predpisano prijavnino, sicer se vsaka tekma zabrani. — Tajnik.

— Kje se igra drugo kolo prvenstva? V nedeljo se odigra drugo kolo prvenstvenih tekem. V tem kolu se srečajo Sašk — Hašk v Zagrebu, Ilirija — BSK v Beogradu, Sand — Hajduk (Split) v Subotici.

— Tekma Sand — Hajduk (Osijek), ki se je večeraj ponovila, je končala z zmago Sanda v razmerju 3 : 1. Sand se je s to zmago kvalificiral za drugo kolo.

— Štirje protesti v treh tednih. Jedva so se odigrale prve tekme za državno prvenstvo, že je Savez prejel celo vrsto protestov. Prva je protestirala Ilirija pred tekmo proti Gradjanemu radi premetstve tekme in zato, ker je igral Mantler. Ilirija je po tekmi umaknila protest, zato pa je vložil Gradjanski kar dva. Enega je že umaknil, a drugega se vzdržuje. Po tekmi Sašk — Jugoslavija je protestirala Jugoslavija radi slabega sojenja Fabrisa, a osi- ješki Hajduk je po porazu po Sandu vložil protest, češ, da je sodnik g. Babić slabo sodil.

— GAK v Ljubljani. Ilirija se pogaja s štajerskim prvacom GAK iz Gradca za gostovanje o Binkošti. Z ozirom na to, da igra Ilirija 5. t. m. v Beogradu, skuša oddati nedeljsko tekmo. Kakor smo informirani, se zanima Primorje za to tekmo. Srečanje štajerskega prvaka z obema najmojnejšima kluboma v Ljubljani bi bilo samo pozdraviti, kajti napredek našeg nogometa je bil mogoč v ostrem in rednem tekmovalju z dobriimi inozemskimi močviti, kakršno brezdomno predstavljajo GAK.

Frank Heller: 31

Novi Napoleon

Roman.

Mr. Graham je bil očitno ogorčen. — Lahko je kritizirati, — je zamrmral, — toda rad bi vedel, zakaj pišete plan, ne pa aeroplan.

— Da preveč ne razburim brzojava, zagleti Graham. Sicer pa nisem bil zapleten v to tatvino. Mislim, da bi to lahko razumeli. Zdaj pa dovolj! Torej, gospod Hegel, vi ne veste, kje je ta dom?

— Ne. Pač pa slutim, kdo je zvalil Lavertissa tja.

— Mlada dama v letalskem kostumu.

— Imam razlog misliti isto. Vse, kar vem, je, da je dom, kamor je zvalila Lavertissa, najčudovitejša človeško bivališče, kar sem jih kdaj videl, kajti v norišnici še nikoli nisem bil. Najbolje bo, ako vam pokažem svojo bilanco tistega dne, ko sem od tam pobegnil.

— Vašo, kaj?

— Mojo pustolovsko bilanco, Odkar sem prišel na Korziko, zapisujem namreč vse svoje doživljanje. Moji računi so

potrebni revizije in zdi se mi, da bolj-sega revizorja sploh ne morem najti.

Profesor se je priklonil. Pokazal sem mu svoje zapiske in mu po vrsti razložil vse, kar sem bil zabeležil. Poslušal je pazljivo ter spremljal moje pojasnilo s pritajenimi vzkliki. Naposled sem končal in profesor me je dolgo gledal.

— Izmišljena dedščina! Napoleonov sin! Napoleon in Talleyrand živa! Zelo dobra bilanca, gospod Hegel!

— Še le po najinem prihodu sem se je nekoliko poslabšala, — sem pripomnil. Recimo, da je naš novi prijatelj Pozzo di Borgo morda istoveten z mojim prijateljem, ujetim majorjem. Kljub temu pomeni degradacijo stanovarji pri njem, ako je bil človek poprej gost Napoleona Velikega. Kaj je Pozzo di Borgo v primeri z Napoleonom Velikim?

— Motite se in sicer temeljito! — je vzklil profesor. — Zboljšali ste svojo bilanco še za eno postavko in sicer za postavko, ki je nekaj vredna. Vsak drugi dom bi bil po hotelu Napoleona Velikega degradacija. Hotel Pozo di Borgo pa ni!

— Tako? — je godrnjal mr. Graham. Sedel je na robu postelje, očitno potr in ozlovoljen radi brezuspešne zračne poti in njenih posledic. — Morali bi

se seznaniti s tukašnjo kuhinjo, pa bi kaj hitro izpremenili svoje nazore.

— Graham, vi ste nepopolniji materialist, — je dejal profesor. — Veste, gospod Hegel, kdo je bil Pozzo di Borgo? Pozzo di Borgo je bil Korzičan, ki je prisegel Napoleonu večno vendetto. Smejete se, misleč, da vendetta med navadnim Korzičanom in francoskim cesarjem ni bila baš enakovredna partija. Prav imate, toda baš zato je bila tem čudovitejša. Carlo Pozzo di Borgo in Napoleon Bonaparte sta se borila za naklonjenost korskega bojovnika za svobodo Padolija. Pozzo di Borgo si jo je priboril in dasi je postal Napoleon general, konzul in cesar, ni nikoli odpustil svojemu rivalu. Izgnal ga je s Korzike in dvajset let se je moral Pozzo di Borgo klatiti po Evropi kot brezpravni izganec. Povsod je preganjala dolga cesarjeva roka, povsod ji je ušel in povsod je bil duša vseh proti Napoleonu naprjenih kombinacij in zarot. Ko je hotela Anglija kapitulirati, je bil Pozzo di Borgo tisti, ki jo je vzpodbujal k vztrajnosti. Ako je hotela ponu- stiti Rusija, je poslala Anglija Pozzo di Borgia v Petrograd, da vzpodbudi Rusijo k vztrajnosti. Pomislite, dvajset let se je boril proti moči, ki nikoli ni izgubil bitke. Ko je bil Napoleon končno po-

ražen in so ga velešile poslate na Elbo, jih je Pozzo di Borgo prosil, naj pošljejo njegovega smrtnega sovražnika na Sv. Heleno. Šele ko je Napoleon pobegnil z Elbe in so ga velešile res poslate na Sv. Heleno, se je mož pomiril. Njegova vendetta je bila končana — po dvajsetih letih. Ne, gospod Hegel, ako ste pobegnili od Napoleona, da postanete jetnik Pozzo di Borgia, ne morete trdit, da ste poslabšali svoj trgovski položaj.

Pulil sem si lase.

— Kaj pa Bernadotte! Svojega po- bočnika naziva Bernadotte Povejte mi, kakšen zmisel ima to?

Profesor se je nasmehnil.

— Lucifer se ni boril sam proti vse- mogočnemu, — je dejal. — Imel je za seboj trume padlih angelov. Eden teh padlih angelov se je imenoval svoj čas Bernadotte. Je torej povsem logično in pravilno, da naziva Pozzo di Borgo svojega pobočnika Bernadotte.

— Tristo vragov, v kakšno pusto- lovščino me je zanesla usoda! — sem vzklilnil. Napoleonova senca, Napo- leon sam, Napoleonov smrtni sovraž- nik — niti Napoleonovega konjaka ne manjka tu! Ali ste čuli kaj o gospodu in gospe Delatour?

Profesor je odkimal z glavo. Pripo-

vedoval sem mu, kar sem vedel o izde- lovalcu cesarskega konjaka in njegovi soprog. Naenkrat sem se nečesa spom- nil.

— Pa to še ni vse! Celó oglasi o Napoleonovemu konjaku se pojavljajo v verigi čudovitih dogodkov.

Pripovedaval sem o čudnem oglasu, ki sem ga videl v Antibesu. Prvič, odkar je stopil v sobo, se je profesor živo zanimal za pripovedovanje. Zabeležil si je vse, kar sem govoril, in ko sem končal, me je vprašal, sem-li videl več takih oglasov.

— Ne z Napoleonom, pač pa dru- ge, — sem odgovoril.

— Druge? Povejte hitro! To me ze- lo zanima.

Pokazal sem mu notico, ki sem jo prepiral iz novin, izhajajočih v Ajacu. Profesorjevo zanimanje se je iz- premenilo v občudovanje.

— Dragi Hegel, dali ste mi ključ od cele zagonetke! Cutim to.

Prekinil sem ga.

— Kako to? — sem vprašal začu- deno. Prav nobenega ključa ne vidim v tem. Kaj ima Napoleon opraviti s Schrumperlovo mlečno čokolado? Ali kaj ima tatvina let skupnega z odva- jalnim sredstvom St. Xavier?

Ves zamišljen je zamahnil z roko.

Dnevne vesti.

IZ Ljubljani, dne 31. maja 1927.

— **Meridno gibanje mostarskih železničarjev.** Kakor smo že poročali, je radi redukcije in znižanja med zavladalo železničarji v Mostarju veliko razburjenje. Železničarji se pripravljajo na energičen odpor. V Beograd je prispela posebna delegacija železničarjev, ki je izročila prometnemu ministru obširno pomenico o moralnem in materialnem položaju železničarjev. Spomenica končno opozarja na težke posledice, ako bi bili mostarski železničarji primorani priti s stavko.

— **Direktna telefonska zveza Beograd — Berlin.** Te dni se v Berlinu sestanejo zastopniki našega in nemškega ministrstva pošte in brzojava. Razpravljali bodo o upostavitvi direktne telefonske zveze Beograd — Berlin. Zveza bo vodila preko Madžarske.

— **Srečni loterijski dobitkarji.** Danes je zadnji dan, ko se konča žrebanje državne loterie. V Sloveniji je precej oseb zadelo znatne dobitke. Tako je zadel neki delavec z Gorenske četrtinke dobitka po 200.000 Din, neki ljubljčan pa četrtinko dobitka po 300 tisoč Din. Znan ljubljanski trgovec je kupil samo štiri srečke, a je na vse zadel večje zneske. Z dobitki pa ni zadovoljen, ker pravi, da je špekuliral samo na milijon... Ježiti pa se mora ljubljčan, ki je začetkom leta kupil več srečk, igral na nje dva meseca, a potem pustil vse v nemar, tako da je srečke pomeje drugi kupil, ki je z njimi imel precejšnjo srečo.

— **Zborovanje lovskih organizacij.** 28. t. m. se je vršila v hotelu »Srpski kralj« v Beogradu skupščina središnje uprave Saveza lovskih združenj kraljevine SHS, ki so se je udeležili delegati vseh Savezov. Razpravljalo se je o aktualnih problemih lova in lovstva. Skupščina je poslala kralju Aleksandru kot svojemu pokrovitelju vdanostno brzojavko. Posebna delegacija bo pojasnila ministrskemu predsedniku, prometnemu, vojnemu in ministru za šume in rudnike potrebno želje lovskih organizacij. Slovensko lovsko društvo iz Ljubljane so zastopali predsednik g. dr. Lovrenčič, blaginjak ravnatelj g. Zupan in g. Stanko Erhartič.

— **Skofovska konferenca v Zagrebu.** Včeraj dopoldne je v Zagrebu v nadškofovskem dvoru prispela redna letna konferenca skofov. Prisostvovali vsi katoliški skofje iz Jugoslavije, ministrstvo ver. pa zastopa g. Lanovčič, načelnik katoliškega oddelka v ministrstvu ver. Konferenca se bo vršila par dni.

— **Dijaški rok za absolvente trgovskih šol.** Absolventi državnih dvorazrednih trgovskih šol v Ljubljani, Mariboru in Celju obveščeni, da imajo v smislu odloka ministrstva vojske in mornarice D. Br. 9303 z dne 18. marca 1927 pravico na dijaški rok vsi absolventi imenovanih zavodov, bodisi da so pred vstopom na trgovsko šolo dovršili IV. razred srednje šole ali pa IV. razred meščanske šole. Enako imajo v smislu rešenja komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani D. Br. 2035 z dne 28. marca t. l. pravico na dijaški rok tisti absolventi zgoraj naštetih trgovskih šol, ki pred vstopom na trgovsko šolo niso dovršili IV. razreda srednje ali meščanske šole, pač pa so absolvirali pripravljalni razred. — J. Gogala.

— **Glavna skupščina rezervnih oficirjev.** Kakor smo že poročali, se je vršila v nedeljo v Beogradu glavna skupščina rezervnih oficirjev in ratnikov, na kateri je bilo zastopanih 105 pododborov iz vseh krajev naše države. Prvič je bila zastopana na glavni skupščini tudi ženska pomožna sekcija Fidaa po predsednici ge. Agatonovičev. Iz poročila središnje uprave je razvidno, da šteje združenje 105 pododborov, v katerih je vključenih 12.000 rezervnih oficirjev in 4000 ratnikov. Premoženje združenja znaša nad 5 milijonov Din. Za Ratniški dom je dobilo Združenje od beogradske občine brezplačno stavbišče, vredno okrog 9 milijonov Din. Predlog središnje uprave glede izpopolnitve in izpremenitve pravil je bil sprejet soglasno. V novo središnje upravo je bila izvoljena večina dosedanjih članov.

— **Domači izum signalnega aparata proti vplomu v blagajne.** Pod gornjim naslovom je bila v našem listu dne 28. maja t. l. objavljena notica, v kateri se trdi, da je izumljen predmetnega signalnega aparata g. I. Ravnhar in ne g. Vilko Kukec. Z ozirom na to notico smo prejeli od g. I. Ravnharja, urarja v Ljubljani, naslednje izjavo: G. Vilko Kukec je souzumljen predmetnega signalnega aparata proti vplomu v blagajne, ker sva na tem skupaj delala. Po pogodbi mi plača g. Vilko Kukec dogovorjeno odškodnino za idejo, ne pa za patent, kot se trdi v notici; izum je namreč šele prijavljen za patentiranje. Vsakršno izkoriščanje tega izuma je na podlagi zgoraj omenjene pogodbe izključno pravo g. Vilka Kukeca. Aparat, ki ga je došel demonstrirati gosp. Vilko Kukec, je izključno po njem izpopolnjen, odnošen rekonstruiran v taki meri, da je šele s tem prvotna skupna misel realizirana. S temi ugotovitvami se naj smatrajo vse druge trditve v citirani časnikarski notici kot neutemeljene.

— **Letalec s Krasa.** Naši notici o letalskem mitingu nas obveščajo prijatelji letalca Ernesta Turka: G. Turko ni Šiškar, marveč je rojen v Trstu pri Sv. Ivanu. Sinovi kraskih skal smo nanj ponosni... Istotako nam o kapetanu Umeku sporočajo, da ni ljubljčan, marveč Tržičan.

— **Slovensko planinsko društvo naznaja,** da je otvorila in oskrbovana Krekova koča na Ratitovcu in ostane odprta čez celo sezono. Vsa pota do koče so dobro markirana; posebno priporočena je pot iz Česnice čez Prtovec na Ratitovec. Tudi iz Železnikov in Zaloga je markirana pot do koče. Ratitovec mudi turistu krasen razgled ter ima tudi jako lepo floro. Sestop iz Ratitovca je tudi čez Ribčev planino-Nemški Rovt v Bohinjsko Bistrico; dalje Krekova koča-Momeni ter Krekova koča-Dražgoše-pod Jelovco na Podmet.

— **Proslava majske deklaracije v Višnji gori.** Tudi Višnja gora je dostojno praznovala desetletnico majske deklaracije. Zavedni občani so zanesli na bližnjem gricku velik kres, kojega visoko plapolajoči zublji so daleč v tiho noč dokazovali narodni čut zavednih Višnjegorcev. Ob zvokih godbe izobraževalnega društva je prepevala mladina pozno v noč narodne pesmi. Jugoslovenska Matica ter Sokol pa sta žela zahvaliti ob višnjiških meščanov za krasno uspešno prireditev.

— **Na Zalostno goro (Preserje),** na to goro, kjer spodaj teče naša žila dovodnica v Primorje in kmalu za Rakekom močno zalostna krvavi, kiče Zveza bivših vojni trpinov vse tovaršje iz žanskega, Barja, vse do Rakeka in Vrhne in sicer na binkoštni ponedeljek. Bo tam prav prijeten bratski pokrajinski sestanek. Za službo božjo preskrbljeno. Pod mogočnimi kočati imami na gori se snidemo vsi okoli pol 10. dopoldne. Tovariši, na svidenje! Podružnice pošljite zastopnike! Tudi ljubljčanji dobrodošli. — Glavni odbor ZSV.

— **Delničarje Obrtne banke SHS ponovno opozarjamo,** da zapade rok za vplačilo prvega roka danes 31. maja t. l. Za vsako delnico je vplačilo 10 Din. Kdor obroka ne bi vplačal, izgubi delničarske pravice in se mu že vplačani znesek vrne po odbitku 25 odstotkov, ki odpade rezervnemu fondu.

— **Prijava za vstop v učiteljsko službo na srednjih šolah in učiteljskih mariborske oblasti.** Izprašani absolventi filozofske fakultete, ki nameravajo v šolskem letu 1927/28 vstopiti v učiteljsko službo na srednjih šolah oziroma učiteljskih mariborske oblasti, naj se prijavi pisмено pri velikem županu mariborske oblasti (prosv. oddelku) v Mariboru najpozneje do 25. junija 1927. V prijavi naj navede kandidat stroko, iz katere je izprašan.

— **Smrtina kosa.** Danes je preminila v Ljubljani v visoki starosti 70 let g. Antonija Strnad. Pokojna je bila vzor narodno zaveden in napredno slovenske žene. Svoje smotne in čerkne je vzgojila strogo v narodnem duhu. Bila jim je skrbna, dobra mamica, ki jo bodo težko pogrešali. Pogreb bo v četrtek ob šestih dopoldne v Cankarjevega nabrežja 7. Blag ji spomin. Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

— **Senzacija z bigamisom v Osijeku.** Osiješka policija vodi senzacionalno preiskavo. Žena nekega odličnega obrtnika je prijavila svojega moža, da živi z njo v bigamiji, ker je doznala, da ni ločen od svoje prve žene, ki biva nekeje v Sremlu. Poleg tega navaja v prijavi, da je mož pred dvema letoma umoril dva človeka. Policija je zares ugotovila bigamijo, zdaj pa v popolni tajnosti raziskuje omenjena dva umora.

— **Veliko hitopisatvo s svilo.** Zagrebški carinski uradniki so po daljšem oprezovanju aretirali žaklja Rosenberga, trgovca z delikatesami iz Koprivnice. Mož je skušal z Dumaja vhitopisati v Zagreb 60 kg svile, vredne okrog 600.000 Din.

— **Ali Val je dnevno negovanje zob v breme?** S Kalodontom gotovo ni, ampak nasprotno, zadovoljstvo in krepitev, ki traja ves dan.

— **Nordijska kraljica lepote Ana Liza Ryding** zbujala radi svojega kot alabaster lepota teinta občudovanje in zavist. — Mnogi so hoteli uganiti, da je mogoče v vezi s posebnim načinom hrane, drugi so zopet hoteli imeti, da je to tajnost kosmetičnih sredstev. — Ana Liza Ryding pa je odkrila mnogim vpraševalcem tajnost svojega divnega teinta, rekot: Ona uporablja za negovanje kože samo Elido.

Iz Ljubljane

— **Pozabljen sklep obč. sveta ljubljanskega.** Na javni seji ljublj. obč. sveta dne 15. februarja 1902 je bilo na predlog primarija in podžupana dr. Karla Bleiweisa Trsteniškega sklenjeno: »Mestnemu magistratu se naroča, da vloži pri vladi prošnjo, naj bi dovolila in uredila zakonitimi potmi fakultativno sežiganje mrličev.« Predlog je bil sprejet soglasno. Od takrat je minilo že 25 let, sklep še ni izvršen in v Ljubljani še ni uvedeno sežiganje mrličev. Zdi se, da so bili ljubljancje pred 25 leti vendarle prav moderni ljudje! Treba bi bilo ustanoviti društvo »Plamen«, ki bi uredniško sklep in bi postala Ljubljana pa vzel du drugih končno tudi v tem oziru modernost. — Historicus.

— **»Lepi pot« v Ljubljani.** Ljudski humor je nazval ulico, ki vodi s Tržaške ceste navpično na Marimontovo cesto, z imenom, ki ni ne gre, ker je grda in ob deževju vedno polna luž ni blata. Zove jo namreč ironično »Lepi pot«. Že od pametneke se drži to ime ulice ki bi se pravilno morala imenovati le Gndi ali Blatni pot. Ljubljanski obč. svet je leta 1903 poslovenil staro ime Schöner Weg v Lepi pot, a nič se ni še storilo, da bi ironija postala resnica, t. i. da bi bil Lepi pot zares lep in ne več grd. Baže je Lepi pot samo ob Marimontovi cesti mestna posest, večji del pota ob Tržaški cesti pa je še vedno v privatni posesti. Zato nasipa mestna občina le svoj del poti, večina poti pa ostaja neposusta, blatna in lužasta. Menda bi bil po 24 letih že čas, da se Lepi pot v celoti prevzame v mestno posest in da se končno poskrbi, da se Lepi pot olepša in primerno razsvetljuje.

— **Natečaj.** Ljubljanska borza za blago in vrednote razpisuje dve senzaki mesti za vrednote (devize, valute in efekte), ki se popolnijo po potrebi. Reflektanti morajo predložiti dokazila: o jugoslovenskem državljanstvu, o polnoletnosti, o dosedanjim neoporečnosti, o svobodnem oskrbovanju lastne imovine, o dovršenih trgovskih študijah in večletni bančno-novčarski ali meštarski praksi, o meštarskem izpitu, o pravičenem z dobrim uspehom (izpit se lahko opravi tudi po eventualnem imenovanju v roku, ki ga določa pravilnik za tvorze

senzale) ter o znanju slovenskega in drugih jezikov. Po eventualnem imenovanju morajo položiti reflektanti kancijo 75.000 Din. Položena kancija ostane vezana na naslov jamstva do preteka šestih mesecev po izstopu ali odslužitvi iz meštarske službe. Prošnje, ki so bile vložene za že oddana tri senzalska mesta za vrednote, se bodo vpoštevale tudi pri novem natečaju. Detektirane ponudbe z navedbo referenc naj se pošljejo do dne 9. junija 1927 tajništvo ljubljanske borze za blago in vrednote v Ljubljani (Kongresni trg št. 9/I. nad. (Filharmonija), kjer se dobivajo vse nadalje informacije.

— **Občinstvo vabimo na obisk razstave poginulih miz v Kazini (Zvezda),** ki bo izvedena zanimivo in pestro. Otvoritev 1. junija t. l. trajala bo samo 3 dni. Razstava je odprta od 9—13. in od 14—19. ure.

— **Ušel je kanarček.** Čo se ga slučajno ujame, naj se ga odda proti nagradi Gledališka ulica 2, II.

— **Za birmo kupite najceneje:** ure, verziče pri Fr. Zajec, Ljubljana, Stari trg št. 9.

— **Velika izbira raznega perila,** modnih bluz, nogavic, vezanin se dobi po priznani nizkih cenah pri Ign. Zargi, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

— **Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani** vabi inteligentne dame in gospode k sodelovanju. Prijave prosimo na naslov: Sentjakovski gledališki oder, Ljubljana, Florjanska ulica 27/I.

— **Popravek.** Včerajšnje poročilo o proslavi majske deklaracije je izpopolnil v toliko, da je raz bakom Elbertove hiše na Kongresnem trgu govoril predsednik Jugoslovenske Matice prof. dr. Pretnar in ne tajnik, kakor je bilo pomotoma poročeno, spreveda pa se je udeležila tudi postrojena četa četnikov-livdnikov Stralske družine z uniformiranim komandirjem čete, barjaktarom in čuvarjema barjaka.

— **Vreme.** Snoči ob 21. je kazal barometer 761,3, termometer + 18,2° C, danes ob 7. zjutraj barometer 763, termometer + 14° C, opoldne barometer 760,5, termometer + 25° C. Jasno.

— **Tatvine.** Poštemu uradniku Milutinu Nagodetu je bilo snoči med 20. in 21. uro iz veže »Zvezde« odpeljano 1500 Din vredno kolo znamke »Dürckopp«. V veži so opazovali ob tem času nekega sumnjivega možakarja visoke postave. — Branjevid, 56-letni Katarini Knave, je odnesel iz njene stojnice pred cerkvijo na Rakovniku nek nagajivec 10 malih žepnih nožev, vrednih 50 Din. Drugih tatvin v Ljubljani ni bilo. Vlomilica, ki je v nedeljo vlomil v trafiko Josipine Verbičeve, se niso izsledili.

— **Šiškiški pretepati in veseljaki.** Dva kolesarja, Janez in Gaspar, sta se včeraj ponoči vračala skozi Šiško domov proti St. Vidu. Na cesti ju je prišla vesela in razposajena troperska detelica, ki ju je ustavila, vzključajoč: »Mi smo detektivni Legitimtraja se! Od kod imata kolesa?« Fanta sta zahtevala, naj gredo vsi na stražnico, kjer se bodo pošteno zgovorili. Trojica tega ni hotela in začela je kolesarja pretepati po glavi. Ta dva sta klicala na ves glas: »Policia! Polica! Na pomoč!« Stanovaleci bližnjih hiš so bili zelo razburjeni, ker so jih razgrajali zbudili iz sladkega spanja. Vesela šiškiška trojica bo imela opravlja in sitnosti na sodniji.

— **Drobilj policijske kronike.** Areširan je bil neki mladenič radi poveljebe 2000 Din. Prijavljeni sta tatvini kolesa odnosno žepnih nožev. Dalje je prijavljen slučaj težke poškodbe javne naprave na škodo drž. železnice, deljanski ulčni napad na dve osebi od strani šiškiških veseljakov, dva slučajna kaženja nočnega miru in pijanosti. Osem voznikov bo moralo plačati denarne globe radi prestopka cestnopoldiškega reda.

Iz Celja

— **Poroča.** V ponedeljek 30. maja se je v Celju pričelo drugo poročno zasedanje. Kot prvi se je zagovarjal pred porotniki 27-letni delavec Šoban Mešinović, muslimanske vere, rojen v Donji Večerski v Bosni, obtožen hudodelstva uboja. — Na pustno nedeljo, dne 27. februarja t. l. je prišlo v Medvedovo gostilno v Pišecah devet Bosancev, zaposlenih v pišecski graščini. Bosanci so sedli v prvo sobo, dočim je bila večina domačinov v drugi sobi. Med plesom je prišlo med Bosancem Stipo Topalovičem ter Jožetom Čermelcem in Kocjanom zaradi nekega dekleta do prepiranja, med katerim je Bosanec sunil Čermelca od sebe in začel tepsti Kocjana. Ko je ta bežal, ga je Bosanec udaril z literko steklenico, da se je razbila. Bosanci so nato všli v kuhinjo, da pridejo v drugo sobo. Domačega hlapca Ivana Makaroviča, ki jih je hotel v kuhinji miriti, so pretepli s palicami in stoli do krvi. Slednjič se je Makaroviču posrečilo poriniti tri izmed štirih napadalcev iz druge v prvo sobo. Ko je ostal Makarovič sam v drugi sobi, je prihitel Šoban Mešinović z dolgim nožem v roki in zabol del Makaroviča, ki je stal brez orožja pri peči, dvakrat v prsa. Makarovič se je takoj zgrudil in kmalu nato izdihnil. Mešinović priznava svoje dejanje, trdi pa, da je ravnal v silobranu, češ, da ga je napadel Makarovič z nožem v eni in zadnjim delom stola v drugi roki. Porotniki so potrdili glavno vprašanje glede hudodelstva uboja. Mešinović je bil obsojen na 2 leti težke ječe.

— **Klavirski večer** priredi Celjska Glasbena Matica v sredo, dne 1. junija zvečer v mestnem gledališču. Spored istega je lepo izbran, pričakovati je, da bo tudi obisk mnogosteven.

— **Demokratski družabni večer** s predavanjem g. prof. Kovačiča iz Maribora »O sarajevskem atentatu« se vrši danes v sredo zvečer v mali dvorani Celjskega doma. Po predavanju bo prosta zabava, pri kateri sodekuje Celjsko godbeno društvo. Člani SDS mesta Celja in celjske okolice se vabijo k obilnemu obisku.

— **Smrtina kosa** je zopet zamahnila po dobrem in narodnem našem Celjancu. Po

Izperite pred spanjem

zobe, ker boste tako prestregli škodljivo delovanje ostankov v ustih, ki so nevarni zdravju in lepoti Vaših zob

SARGOV

KALODONT

antiseptična zobna krema

noči od sobote na nedeljo, dne 29. t. m. je umrl po daljši teži bolezni g. Franc Bučar, železniški revident v pok. in uradnik mesta Celja. Rojen dne 13. avgusta 1877 v Postojni, je bil rajni povsod, kjer je služboval, izredno priljubljen ter zvest in odkrit stanovski tovariš. Vsi delavci je bil prišljen stopiti v predčasnji pokoj. Ker pa s svojo pičo pokojnico ni mogel shajati, je prevzel pred nekaj leti pri celjskem mestnem magistratu službo, ki jo je vršil ljubljahnemu zdravju z največjo vestnostjo. Ob raznih priklakah, zlasti pa pri volitvah, je g. Bučar vsikdar pokazal, da je ostal v osvobodni Jugoslaviji zvest svojemu, narodnemu prepričanju, ker se je zavedal, da bo s tem najlepše služil tudi svojim še neodrešenim bratom v Primorju. Zanj je to je z veliko vneto sodeloval pri poverjenstvu Vodnikov družbe, ki ga bo kot vnetega sodelovalca zelo težko pogrešala. Pokojnemu ohranimo trajno najlepši spomin, preostali pa naše iskreno sožalje!

Iz Maribora

— **Potreba mestne zastavljavnice.** Maribor je vseskozi industrijsko mesto, kjer živi na tisoče delavcev. Socialne razmere pa so dandanes take, da delavstvo je težko izhaja s svojimi prejemki in vsak neprilicovan izdajatelj, nesreča ali bolezen spravi delavsko družino, pa tudi uradnika iz ravnotežja. V takih slučajih mora večina iskati kratkoročno posojila v zastavljavnici, ker pri denarnih zavodih brez potrebne garancije sploh ne morejo dobiti posojil. Maribor ima sicer tako zastavljavnico, ki pa je v privatnih rokah in radi tega spekulativno podjetje, ki nima onega socialnega obeljezja, kakor bi ga tak zavod po svojem udeleževanju moral imeti. Ze večkrat se je govorilo o tem, da bi mestna občina po zgledu drugih občin ustanovila mestno zastavljavnico, ki bi ne iskala dobička, marveč s kar najmanjšimi režijskimi stroški nudila potrebnim pomoč v sil. Sedaj se je ta akcija pomovno pokrenila in upamo, da bo občinski svet upošteval razmere v Mariboru ter storil primeren sklep.

— **Nazadovanje mestne klavnice.** Statistični podatki iz lanskega leta in letošnjega prvega četrtletja kažejo, da promet v mariborski mestni klavnici rapidno pada. Klavnica, ki je moderno urejena in je bila baš v zadnjih letih z velikimi stroški povečana in preurejena, postaja vsled tega nerentabilna. To je pač deloma posledica napake občinske politike, ki ni pravočasno zaščitila mestnega podjetja pred konkurenco, deloma pa deloma, da so si razni izvozniki, ki so prej kralji v Mariboru, zgradili lastne klavnice v okolici mesta. Pa tudi splošno nazadovanje našega izvoza vpliva na bilanco mestne klavnice. Občina bo vsekakor morala misliti na to, kako bi se promet v klavnici zopet dvignil, da bo podana vsaj rentabilnost podjetja.

— **Pomilostitev.** Včeraj je dospel akt, s katerim so pomilostili pri mariborskem sodišču na smrt obsojeni morilci in sicer J. Šerko, ki je umoril svojo ženo ter Janez Marcutti in Ivan Zemljič, ki sta umorila v troliškem gozdu nekega trgovca. Vsi trije so pomilosteni na doživetno ječo.

— **Mariborsko rešilno društvo,** ki tvori oddelek prostovoljnega gasilnega društva, je ena najpomembnejših tovrstnih institucij v celji mariborski oblasti. Oddelek, kojega člani opravljajo službo prostovoljno in popolnoma brezplačno, razpolaga že sedaj z dvema modernimi urejenima rešilnima avtomobiloma in dvema vozovoma za infekcijske bolezni. Ker pa je delokrog društva razširjen ne le v vsem mariborskem okraju, marveč skoraj po vsej oblasti, se čisto pripeti, da so vsa vozila na potu in v slučaju kakšne nreže ne takoj na razpolago, namerava rešilni oddelek nabaviti še en rešilni avto.

Upati je, da bo občinstvo to akcijo po svojih najboljših močeh podprlo. Društvo priredi v to svrho tekom prihodnjega meseca tombolo na Glavnem trgu.

— **Čretlični paviljon** bo zgradilo Olep ševalno društvo na Glavnem trgu, kjer bo prodajalo cvetlice iz lastne vrtnarije. Društvo upa, da bo s tem znatno povečalo svoje dohodke. Sliši pa se tudi mnenje, da bi društvo lahko tudi gojilo zelenjavo in jo prodajalo na trgu, kar bi obenem reguliralo cene.

Občni zbor „Jadranske Straže“

»Jadranska Straža«, ki je poleg Jugoslovenske Matice ena naših največjih nacionalno-obrambnih organizacij, je podala na včerajšnjem občnem zboru v restavracijskih prostorih »Zvezde« račun o svojem delovanju v preteklem poslovnem letu.

Vsled odsotnosti predsednika dr. Vilka Baltiča je otvoril in vodil zborovanje podpredsednik dr. Rudolf Marn. Pozdravil je toplo vse navzoče, nato pa je takoj prešel na dnevni red. Uvodoma je navajal, da se je v preteklem letu premalo delalo in da kaže naša tajnost premalo zanimanja za J. S. Vzroki za to so različni, fakt pa je, da druga nacionalna društva v veliki meri »orbirajo« članstvo. V interesu javnosti je, da se jim bo zainteresirala za J. S., ki ni samo nacionalna, marveč tudi državnoobrambna organizacija. Govornik je nato obžaloval, da je J. S. zapustilo radi službene premostitve več aglinih in izrednih delavnih članov, med njimi doktor Vilko Baltič, podpolkovnik Antonjevič in Trnković in dr. V nadaljnjem svojem govoru je omenil, da je podružnica J. S. v Ljubljani prispevala iz lastnih sredstev za podmornico J. S. 48.000 Din.

Izbrano tajništvo poročilo je podal doktor Fetič. Jadrska Straža šteje okoli 1500 članov, med temi 17 dobrotnikov, 55 ustanovnikov in 188 podpornikov. V preteklem letu je bila J. S. zelo agilna in je imela serijo prireditve ter sodelovala pri raznih slavnostih. Udeležila se je odkritja spomenika kralja Petra v Kranju in se tako oddolžila manom velikega pokojnika. Od prireditve je v materijelnem oziru krasno uspel »Petrov dan« v Rogški Slatini, pa tudi predplatni ples J. S. je dosegel popoln moralni uspeh. Zeleti je, da ostane »Ples v narodnih nošah« tradicionalna prireditve J. S. Omeniti je, da je zaslug ženskega odbora, da so priredile tako krasno uspele. Ženski odbor se je afirmiral tudi pri drugih, zlasti humanitarnih akcijah in je nabral za poplavljenca 6000 Din, za slepe 1500 Din itd.

Blagajniško poročilo je podal kapitan g. Gasparovič, revizorsko pa ravnatelj gosp. Rus. Odboru je bil podan absolutorij. Sledile so volitve in je bila soglasno izvoljena nastopna lista: Dr. Vilko Baltič, dr. L. L. Böhm, Martin Colarič, ing. Milutin Debelak, dr. Oton Fetič, Fr. Gostiša, Anton Kos, dr. Rudolf Marn, dr. Karel Pirjevec, Josko Pogacnik, Filip Pristou, Ivan Rebek, dr. Val. Rožič, dr. Alojzij Rant, Fr. Stupica, dr. Niko Zupančič, Milan Kasperovič, Marko Manigodič, Tilka dr. Zbašnikova, Fernanda dr. Majaronova, Magda Sterletova. — V nadzorstvo so bili izvoljeni: Alojzij Tykač, Franc Rus, bančni ravnatelj, tovarnar Fr. Bonač, Ivan Slokar, ga. Mara Hedžetova.

Pri slučajnostih je ravnatelj dr. Böhm ožigospel malomarnost našega naroda, ki ima morje, a se tega ne zaveda. Povdarjal je, da je treba med inteligenco, pa tudi med širšimi sloji vzbuditi zanimanje za morje, treba je ljudstvo zdraviti iz letargije ter izvesti akcijo od moža do moža, od žene do žene. Uvesti je treba tudi skioptična predavanja. Njegovim izjavljanjem se je pridružil tudi major Colarič.

H koncu je bil sprejet sklep, da J. S. v svrho propagande priredi 12. junija na okrašenih čolnih izlet po Ljubljanski in Iški do Mokarja na Barju.

Darimo za spomenik kralja Petra Osvoboditelja!

Tragična smrt generala Štefanika

Kaj pripoveduje očividec dr. Ivanka o tragediji 4. maja 1919. — Usodna nedelja.

Zadnje dni so začeli objavljati vsi českoslovaški listi obširne članke, v katerih se pečajo s tragično smrtjo generala Štefanika, ki se je vračal 4. maja 1919. z aeroplanom iz Italije ter se pri Bratislavi smrtno ponesrečil. Nekateri listi, zlasti glasilo slovaških klerikalcev »Slovak«, pišejo na dolgo in široko, da je general Štefanik padel kot žrtev tajne zarote in da bo treba poiskati krivce zavrtnega umora. Bajne so česki vojaki nalašč obstreljevali njegov aeroplan in ga zbili na tla. Drugi listi so previdnejši in nočejo verjeti govoricam, da je Štefanikovo tragično zaključila neka brezvestna roka. Vprašanje Štefanikove smrti je prišlo v javnost in se vleče že več dni, ne da bi se moglo točno dognati, koliko je na eni in drugi strani resnice.

Končno se je oglasil dr. Milan Ivanka, ki je bil očividec usodnega padca Štefanikovega letala. Dr. Ivanka priobčuje v »Slovenski Politiki« članek, v katerem pravi:

— Kot očividec hočem povedati vse, kar vem o Štefanikovi tragediji. Svojo izjavo sem pripravil pod prisogo potrditi. Dne 3. maja zvečer se je vršil v Bratislavskem vladnem poslopiju koncert, kateremu je prisostvoval tudi Štefanikova mati, ki je hotela drugi dan pozdraviti svojega sina Milana. Na koncertu sem govoril z generalom Piccionijem o Štefanikovem povratku, ki je bil določen za drugi dan v nedeljo. Na ta dan se je Slovaška že več tednov pripravljala. Bratislavski vladni je pooblastila, da v njenem imenu pozdravim Štefanika, ako prileti iz Italije dopoldne. Ako bi pa priletel popoldne, bi ga pozdravil zastopnik vlade dr. Šrobár.

V nedeljo zgodaj zjutraj sem bil že v vladni palači. Bil je jasen, a zelo vetroven dan. Prejšnje dni je neprestano lilo. Okrog 11. dopoldne je prihitel k meni od vojaškega referata kapitan Bezdek s telefonogramom, v katerem je bilo rečeno, da je general Štefanik istega dne ob 8. zjutraj startal na italijanskem letališču Campoformio. V Bratislavo bi moral torej prileti ob 11. dopoldne. Takoj sem telefoniral zastopniku vlade in ga obvestil, da prispe Štefanik v Bratislavo dopoldne. Med telefoniranjem sem pogledal skozi okno in opazil, da leti nad dunavskim mostom ogromno letalo bledele barve, in sicer tako nizko, da je malone zadevalo ob strehe najvišjih hiš. Iz letala so mahali trije letalci z rokami in robcami. Hitro sem telefoniral, da je general Štefanik že priletel. Nato sem skočil v pripravljeno avtomobil in se odpeljal iz mesta, kjer sem točno videl vse podrobnosti manevriranja Štefanikovega letala do njegovega usodnega padca.

V spremstvu tovarišev sem odšel mimo topničarske vojašnice in nihče izmed nas ni slišal, da bi vojaki ali civilisti streljali. O celih salvah, ki jih skušajo spraviti nekateri listi v zvezo s Štefanikovo smrtjo, ne more biti niti govora. Ako bi bil kdo streljal, bi se bila vest o tem še isti dan raznesla po Bratislavi. Ako bi bili vojaki iz topničarske vojašnice obstreljevali Štefanikovo letalo, bi isto ne moglo še deset minut mirno krožiti nad pokrajino med Vajnami in Ivanka. — Nad topničarsko vojašnico je krožilo letalo kvečjemu pol drugo minuto. Razdalja med topničarsko vojašnico in krajem, kjer je general Štefanik padel, znaša najmanj 8 km. Jasnó je torej, da nobena puška letala ni mogla doseči.

Ko smo prispeli k tovarni dinamita, smo videli, kako se je letalo navpično spustilo

na zemljo. Ugibali smo, kaj pristo ali padlo. Navpična smer je nas presenetila. Takoj nato smo zagledali oblak dima, odnošno prahu. Polastil se je nas strah. Ni smo mogli razumeti, zakaj se letalo ni spustilo na vajnoskem letališču, ki je bilo označeno z belimi plahutami. Da se letalo v zraku ni vnelo, vem točno. Vrnili smo se hitro v avtomobil ter se odpeljali po vajnoski cesti do železniškega nasipa. Pri prehodu čez železniško progo sta nam prihitele naproti dva francoska letalska častnika, ki sta skrbela za red na letališču. Že od daleč sta mahala z rokami in kričala: «Il est tombé, il est tombé» (padel je, padel je!) Krenili smo z avtomobilom na kolovozno pot, da bi dospeli na kraj nesreče, toda avtomobil je kmalu obtičal v blatu. Pot smo morali nadaljevati peš. Po sveže razoran in razmočen zemlji smo hodili cel uro, predno smo prišli na kraj nesreče. Ta čas je pihal tako močan veter, da smo se morali opetovano ustavit in obrniti. Dobro se spominjam, da je bil veter tako močan, da sem moral opetovano napeti vse sile, da me ni podrli na tla.

Ko smo prihiteli na kraj nesreče, smo našli tam kakih 30 domačinov iz bližnjih vasi. Med njimi je bilo tudi nekaj vojakov. Štefanik je ležal z glavo proti Bratislavi. Na drugi strani ceste je ležal v jarku italijanski vojak, kaka dva metra od generalove vili nog pa drugi italijanski vojak. Blizu generalove glave je ležal motor in propeler. Pod motorjem je ležal tretji italijanski vojak. Motor in krila letala so še gorela. Ko sem se prepračil, da so vsi štirje letalci mrtvi, sem odredil, da se najprej naloži na voz razbito letalo in truplo italijanskega pilota. To truplo je bilo popolnoma obžgano. Trupel ostalih treh se ogenj ni dotaknil. Trupla so potem pregledali bratislavski zdravniki, ki niso našli na njih nobenega sledu obstreljevanja. Po mojem mnenju je zakrivil Štefanikov smrt močan veter, ki je presenetil letalce tik predno so se spustili na letališče. Letalo je strmoglavilo iz višine 50 do 80 m.

Iz tega je torej razvidno, da so vse govorice o zahrbtnem napadu na Štefanikovo letalo izmišljene. Izjava dr. Ivanke potrjuje, da je postal general Štefanik žrtev letalske nesreče.

Tragedija v pariškem hotelu

V nekem pariškem hotelu na Rue Charenton se je zdlo sosedom sumljivo, da iz treh sob, v katerih je stanovala prodajalka Germaine Godet, že del časa nihče ne prihaja in da se širi po hodniku neznošen smrad. Policija je bila na to opozorjena in je dala odpreti sobe. Nudil se ji je grozen prizor. Na postelji je ležalo truplo Germaine Godetove s šopkom rdečih rož na prsih. Truplo se je že razkrajalo. Policija ni mogla najti na njem nobenih znakov nasilja, vendar je bilo pa jasno, da ne gre za nenadno smrt ali samomor, marveč za umor. Kot morilec je bil takoj osumljen neki stari gospod, ki je Godetovo često posecal. Po opisu je policija ugotovila, da gre za 62letnega veletrgovca Georga Luseauta.

Policija je osumljenca dolgo zaman iskala. V petek ponoči je bila obveščena, da so našli na mostu čez reko Seino truplo nekega starega gospoda, s katerim se je opis veletrgovca docela ujemal. Policija je odšla na most in ugo-

tovala, da je mrtvec res veletrgovec Luseaut. V njegovem žepu so našli pisimo, v katerem priznava, da se je pred dvema letoma seznanil s prodajalko Godetovo, ki ga je pa gmotno popolnoma upropastila. V poldrugi letu je zapravila vse njegove prihranke v znesku 150.000 frankov in tako je ostal stari kavalir brez sredstev. Ko ni mogel več zalagati ljubice z denarjem, sta se začela prepirati, pa tudi pretepali. Usodnega dne sta se zopet sprla in stepla. Luseaut je zgrabil ljubico za vrat in jo v jezi zadavil, ne da bi se zavedal, kaj počne. Ko je izvedel, da je prišel njegov zločin na dan in da ga policija išče, se je zastrupil s ciankali-jem. Ker je popil premajhno dozo, je dobil samo krče v želodcu. Odšel je na most čez Seino, da bi skočil v vodo. Na mostu se je pa zgrudil na tla in umrl.

Opozorjamo na binkoštno prodajo

vseh modnih potrebščin perila, kravate, samoevazije, nogavice itd., ki se vrši do sobote po neverjetno nizkih cenah pri trdnici Drago SCHWAB, Ljubljana.

150 letnica sendvičev

Tudi sendviči imajo svoj jubilej. Letos bodo slavili ljubitelji dobre zakuške 150letnico te splošno priljubljene in po vsem svetu razširjene jedi. Zanimivo je, kako so sendviči nastali.

Ime so dobili po angleškemu grofu Sandwichu, ki je bil znan kot velik gurman. Grof Sandwich je bil tako strasten igravec, da je med igro često pozabil na obed ali večerjo. Nekoč, bilo je baš pred 150 leti, je igral nepretrgoma 12 ur in ves ta čas ni ničesar zavžil. Njegovi tovariši so bili že gladni in so predlagali, naj se igra prekine. Ker pa Sandwich ni hotel izgubljati časa, je naročil, naj mu pripravijo košček kruha z mrzlim mesnim narezkom. Narezali so mu šunke in grof jo je položil med dva koščka kruha ter se zadovoljil s to zakusko. Njegovemu zgledu so sledili tudi tovariši. Tako je nastal sendvič, ki se je kmalu razširil po Evropi in Ameriki. V jubilejnih člankih, ki jih priobčujemo inozemski listi, je rečeno, da se da sendvič pripraviti na 900 načinov. V resnici je pa teh načinov še več, kajti kos kruha lahko obložimo z vsako mrzlo jestvino.

Zdravnik — morilec pacienta

Mesto Kolin ob Renu v Nemčiji ima te dni senzacijo, ki popolnoma sliči senzacionalnemu procesu proti Grayu in Snyderjerju v New Yorku, ki sta umorila moža Snyderjerja.

Na obtožni klopi sedi pred poroto ugledni zdravnik dr. Bröcher. Obtožnica ga dolži strašnega dejanja — zahrbtnega umora arhitekta Oberreuterja. Z njim vred pa je obtožena tudi vdova arhitekta radi nagovarjanja k umoru.

Dr. Bröcher je star 36 let. Pred štiri leti je kot asistent v Marijini bolnici v Kolinu lečil ženo arhitekta Oberreuterja. Ko je žena okrevala, je bil dr. Bröcher stalen gost pri Oberreuterjevih. Med njim in mlado, lepo ženo se je kmalu razvil intimno ljubavno razmerje, ki je imelo za posledico strahoten zločin.

Arhitekt Oberreuter je namreč nedavno obolel in na nasvet dr. Bröcher-

ja je odšel v Marijino bolnico v Köln, kjer ga je imel v oskrbi sam dr. Bröcher. O Veliki noči se je arhitektu zdravje vidno zboljšalo in že je hotel oditi domov. Toda dr. Bröcher je prekrizal njegove račune. Baš tiste dni je dal arhitektu injekcijo živega srebra, ki je povzročila naglo smrt.

Po tem nečloveškem dejanju je dr. Bröcher skupno z mlado vdovo pobegnil v Amsterdam z namenom, da jo popiha v Indijo. Policija pa ga je izsledila in epilog zločina se zdaj odigrava pred sodiščem v Kölnu. Dr. Bröcher se zagovarja, da ni imel namena bolnika umrtiti in da je arhitekt sam zahteval močno injekcijo živega srebra. Nato so se pojavili simptomi zastrupljenja, menda zato, ker pacient radi svoje telesne konstitucije ni prenesel živega srebra.

Kakor dr. Bröcher, tako taji tudi arhitektova vdova skrivno na umoru. Priznava pa, da sta zadnja leta z možem živela v disharmoniji.

Razprava, ki vzbuja splošno senzacijo po vsej Nemčiji, bo trajala več dni. O njenem poteku ter o obsodbi bomo še poročali.

Sedem vojakov zgorelo v skednju

V vasi Kunovo v Poznanju na Poljskem se je dogodila v noči od nedelje na ponedeljek strašna nesreča, ki je zahtevala sedem človeških žrtv. Več žrtve katastrofe se bori s smrtjo.

V Kunovo je prispela v nedeljo popoldne vojaška patrulja, obstoječa iz 36 mož. Po dolgi in naporni hoji so bili vojaki zelo izmučeni in iskali so prenočišča. Župan je patrulji nakazal velik skedenj. Utrujeni vojaki so se zlekneli po mehkem senu in kmalu zaspi. Nihče ni slutil katastrofe.

Ponoči je v skednju nenadoma izbruhnil velik požar, ki se je z bliskovito naglico razširil in kmalu je bil ves skedenj v ognju. V skednju samem so se odigravali strahoviti prizori. Vojaki, ki so goreli liki žive baklje, so v smrtnem strahu begali semtertja, nihče si ni znal pomagati, nihče ni vedel izhoda.

Ko so gasilci ogenj pogasili, so potegnili izpod kadečih se ruševin in ostankov skednja ponesrečene vojake. Sedem nesrečnežev je zgorelo, 15 vojakov je zadobilo težke opekline, tako da ni upanja, da bi okrevali. Večina ostalih je tudi težko poškodovana. Trije vojaki so od groze zblazneli.

Kako je požar nastal, še ni ugotovljeno, sodi se pa, da ga je zancila cigareta, ki jo je neprevidni vojak vrغل v seno.

Razvitje prapora, javna telovadba Sokola I. na Taboru binkoštni ponedeljek 6. junija - ob 4. uri popoldne -

* Visoko odlikovanje Lindbergha. Med glavno sejo geografskega društva v Parizu so sklenili podeliti letalcu Lindberghu za njegov polet iz New Yorka v Pariz veliko medaljo, ki je prvo znanstveno odlikovanje letalca. To je najvišje odlikovanje, ki ga more društvo podeliti. Od ustanovitve društva l. 1821. do danes je bilo odlikovanih s tem redom le 50 oseb, med njimi svetovno znane osebnosti, kakor Livingstone, Franklin, Cail-le itd.

* Proces pred porotniki, ki že 40 let niso sodili. V monakovski kneževini so se po 40 letih zopet zbrali porotniki, da bi sodili nekega Blanginea, ki je umoril svojo ženo in hčerko. Blangini je vodil z ženo malo gostilno; vedno sta se prepirala, končno je žena zahtevala ločitev. V novembru preteklega leta je gostilniški natakar začel neke noči grozno kričanje iz sobe, kjer sta zakonca spala. Vlomil je vrata in našel ženo vso razmesarjeno, hčerko pa z odrezano levo roko. Žrtvi sta drugi dan umrli v bolnici. Blanginiju pa, ki je sprva tajil dejanje, je policija dokazala, da je on morilec.

Dogavice

„KLJUČ“
najboljše, najtrpežnejše zato najcenejše

Samo še danes!

Končno je prispel v Ljubljano nestrpno pričakovani veliki švedski

Circus Adolfy Bonomo

Spored samih senzacij! — Velike galapredstave se vsled ogromnega programa vrše danes v nedeljo ob:

4., pol 8. in četrt na 10.

Pri vseh predstavah izvrstni orkester.

Vsled slabega vremena se vrše predstave v naši veliki dvorani

«ELITNI KINO MATICA», najudobnejši kino v Ljubljani.

Krojaškega vajenca

sprejme Anton Preskar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. 1351

Kupujemo zlato,

srebro, platino, srebne krone, kovinske odpadke. — Tovarna za ločenje dragih kovin, Spolnjska 1266

Lekarna dr. G. Piccoli,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 6

želodčno tinkturo,

katera krepi želodec in učinkuje odvajalno. — Naročila se točno izvršujejo 183/T

Prodajamo novo hišo

z opeko zidano in pokrito. K posestvu spada velik vrt, sadovnjak, vinograd in gozd. Leži ob glavni cesti, pol ure od Mokronoga. Cena Din 40.000. — Josipina Dolinšek, Gornji Laknec 35 pri Mokronogu, 1352

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana,

Dunajska cesta 15 in Gosposvetska cesta 2 (dvorišče

kavarne »Evropa«).

Se priporoča. — Izvršitev točno, cene zmerno. 78/T

Sobarica,

poštena, vajena vsakršnega dela, išče službo v večjem hotelu. — Ponudbe pod »Sobarica 1355« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Zložljivo posteljo

dobro hranjeno, kupim takoj. — Ponudbe pod Postelja/1354 na upravo »Slov. Naroda«.

Spalnica

iz mehkega lesa, dobro ohranjena — radi selitve takoj na prodaj. — Ponudbe pod »Spalnica/1353« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Katera dama

želi znanja z boljšim gospodinjstvom, ki je v stalni službi in ima nekaj premoženja; star 30 let. Na premoženje in poklic se ne ozira, lahko tudi vdova ali ločena žena, starost od 20 do 28 let. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« s polnim naslovom pod »Tajnost strogo zadržana/1305«.

Trgovski pomočnik

večje mešane stroke — išče službo v večji trgovini kot skladiščnik. — Ponudbe pod »Juli/1343« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Klišeeje

vseh vrst, črtne in avtotiplje, izdeluje po predloženih risbah, peropisih ali slikah za navaden tisk ali za finejšo izvedbo v eni ali več barvah točno po naročilu in v najkrajšem času

Jugografika, tiskovna in založna družba z. o. z.

v Ljubljani, Sv. Petra nasip 23

Makulturni papir

kg à Din 4.—

prodaja uprava »Slov. Naroda«

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits ltd. ltd. Brzoiavke: Kredit. Ljubljana. Telefon št. 40. 457. 548. 803 in 806.